

УДК 342.9

Олена В'ячеславівна ДЖАФАРОВА,

*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри поліцейської діяльності
та публічного адміністрування факультету № 3
Харківського національного університету внутрішніх справ;*

Сергій Олександрович ШАТРАВА,

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем
забезпечення діяльності поліції
Харківського національного університету внутрішніх справ*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З КОРУПЦІЄЮ

Ідея протидії правопорушенням як основної мети існування органів правопорядку заміщується розумінням того, що основним змістом їх діяльності має бути охорона прав та свобод громадян і правового суспільства, а рівень цієї діяльності має відповідати сучасним вимогам розвитку суспільства. На цьому шляху послідовно удосконалюються форми й методи діяльності органів, уповноважених на складання протоколів про адміністративні правопорушення та їх розгляд, утверджуються демократичні стандарти, набуває визначеності судова практика та формується соціальний досвід [1]. У цілому варто констатувати, що адміністративно-юрисдикційна діяльність щодо адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, здійснюється за загальними правилами провадження у справах про адміністративні правопорушення, але в той ж час, має певні особливості.

1) У відповідності до норм діючого законодавства, суб'єктами відповідальності за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, є спеціальні суб'єкти, визначені відповідними статтями КУпАП із посиланням на ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції», в якій наведено перелік суб'єктів, котрі несуть відповідальність за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією.

2) Адміністративне стягнення за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією, може бути накладено протягом шести місяців з дня його виявлення, але не пізніше двох років з дня його вчинення [2]. Отже, для обчислення строків накладення адміністративного стягнення за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією слід чітко встановити як час вчинення правопорушення, так і час його виявлення. Ч

3) Звернення до глави 13-А КУпАП надає можливість констатувати, що за вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією передбачено

наступні види стягнень: штраф, конфіскація, позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік.

4) Доречно вказати, що провадження у справі про адміністративне корупційне правопорушення може бути розпочате лише за наявності відповідних приводів і підстав. При цьому в КУпАП вони не визначені. Аналіз положень чинного законодавства та практики його застосування засвідчує, що законними приводами для порушення адміністративного провадження можуть бути: заяви і повідомлення підприємств, установ, організацій, посадових осіб, представників влади, громадськості, громадян; повідомлення, опубліковані у пресі; безпосереднє виявлення уповноваженим суб'єктом ознак корупційного правопорушення [1]. Поряд з цим перелік суб'єктів, посадові особи яких уповноважені на складання протоколів про адміністративні корупційні правопорушення, визначено у ст. 255 КУпАП, а саме: посадові особи органів Національної поліції України; посадові особи Національного агентства з питань запобігання корупції; прокурор [2]. Слід зауважити, що законодавством також не передбачено, протягом якого строку після виявлення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією уповноважений суб'єкт повинен скласти відповідний протокол.

5) Згідно ст. 65-1 Закону України «Про запобігання корупції» особа, стосовно якої складено протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією, якщо інше не передбачено Конституцією і законами України, може бути відсторонена від виконання службових повноважень за рішенням керівника органу, установи, підприємства, організації, де вона працює, до закінчення розгляду справи судом [3].

6) Відповідно до ст. 277 КУпАП справа про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією розглядається у п'ятнадцятиденний строк з дня одержання судом протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи. Цей строк зупиняється судом у разі, якщо особа, щодо якої складено протокол про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією умисно ухиляється від явки до суду або з поважних причин не може туди з'явитися (хвороба, перебування у відраженні чи на лікуванні, у відпустці тощо). Однак законодавець не визначив, чи зупиняється при цьому також і строк накладення адміністративного стягнення [1].

7) Доречно відмітити, що ч. 2 ст. 268 КУпАП встановлює обов'язкову присутність особи, яка притягається до адміністративної відповідальності за статтями 172-4 – 172-9 КУпАП. У разі ухилення від явки на виклик органу Національної поліції або судді районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду цю особу може бути органом Національної поліції піддано приводу [2].

8) Згідно ч. 2 ст. 250 КУпАП при провадженні у справах про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 172-4 – 172-9 КУпАП, участь прокурора у розгляді справи судом є обов'язковою [2].

9) Щодо питання удосконалення механізму провадження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією є порядок збирання уповноваженими суб'єктами відповідних доказів, оскільки чинним КУпАП він практично не врегульований. У ст. 251 КУпАП визначено джерела доказів, до яких належать протокол про адміністративне корупційне правопорушення, пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, потерпілих, свідків, висновок експерта, речові докази, показання технічних приладів та засобів, що мають функції фото-і кінозйомки, відеозапису, протокол про вилучення речей і документів, а також інші документи [2]. У зв'язку з цим у КУпАП необхідно передбачити порядок призначення експертизи, порядок визнання певних предметів речовими доказами, критерії визначення належності, допустимості та достатності доказів у справі. Окрім того, завданнями провадження у справах про адміністративні правопорушення є виявлення причин та умов, що сприяють їх вчиненню, запобігання правопорушенням. Але у чинному законодавстві не передбачено відповідальність за невжиття заходів, необхідних для реалізації внесеної судом пропозиції, що істотно знижує ефективність запобіжної діяльності суду при розгляді справ про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією [1].

10) У відповідності до ч. 2 ст. 65-1 Закону України «Про запобігання корупції» [3] особа, яка вчинила корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом не застосовано до неї покарання або не накладено на неї стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку.

Список бібліографічних посилань

1. Адміністративні корупційні правопорушення : узагальнення судової практики URL : http://zib.com.ua/ua/print/78572-uzagalnennya_sudovoi_praktiki_na_temu_administrativni_korupc.html.

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X/ URL : <http://zakon.rada.gov.ua/go/80731-10>.

3. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII/ URL : <http://zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>

Одержано 19.11.2021